

Development of a Living Scale Based on Sufficiency Economy Philosophy for Youths¹

Oraphin Choochom²
Umaporn Sucaromana³
Sujinda Prasert⁴

Abstract

The purposes of this study were 1) to develop a valid and reliable living scale based on sufficiency economy philosophy for youths 2) to examine the factor structure of living scale based on sufficiency economy philosophy, and 3) to examine measurement invariance of the living scale based on sufficiency economy philosophy. The sample consisted of 366 undergraduate students in public universities obtaining from online data collection. The research instrument was the living scale based on sufficiency economy philosophy which contained 20 items. The data were analyzed using confirmatory factor analysis for testing the factor structure and measurement invariance of the scale. The results showed that the living scale based on sufficiency economy philosophy had good psychometric properties: validity and internal consistency reliability (Cronbach's alpha coefficient = .83). The results also indicated that the structure of living scale based on sufficiency economy philosophy model consisted of 4 factors: (1) living with moderation, (2) living with rationality, (3) living with immunity, and (4) living with virtue. The fit indices for the model were $\chi^2/df = 1.93$, GFI = .93, CFI = .9 and RMSEA = .05. The measurement invariance of the scale across groups in terms of structure and factor loading models was found ($\chi^2/df = 1.60$, CFI = .94 and RMSEA = .04). The living scale based on sufficiency economy philosophy is a multidimensional scale that has the potential for significant usage in the development and testing of theory, as well as practical application.

Keywords: Living scale based on sufficiency economy philosophy, youths, psychometric properties, invariance measurement

¹Research Article

²Associate Professor at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, Email: oraphin@g.swu.ac.th

³Assistant Professor at Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

⁴Lecturer at Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University

การพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน¹

อรพินทร์ ชูชม²

อุมาภรณ์ สุขารมณ์³

สุจินดา ประเสริฐ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ 2) ตรวจสอบโครงสร้างของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 366 คน ที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ online เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อทดสอบโครงสร้างของการวัดและความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน มีคุณภาพที่ดีทั้งความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายใน (ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่า = .86) ผลการวิจัยยังระบุว่า โครงสร้างของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ 2) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล 3) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน และ 4) การดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม (ค่าดัชนีความเหมาะสมสอดคล้อง: $\chi^2/df = 1.93$, GFI = .93, CFI = .95 และ RMSEA = .05) และพบว่าการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดไปตามกลุ่มในรูปแบบโครงสร้างและน้ำหนักองค์ประกอบ ($\chi^2/df = 1.60$, CFI = .94 และ RMSEA = .04) แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนมีหลายมิติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งใช้ทดสอบ ทฤษฎีและพัฒนาองค์ความรู้การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ: แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เยาวชน คุณสมบัติทางการวัด ความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด

¹บทความวิจัย

²รองศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล: oraphin@g.swu.ac.th

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทนำ

สังคมไทยในขณะนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และการเติบโตทางวัตถุ ซึ่งส่งผลกระทบที่ตามมาทำให้คนในสังคมเผชิญปัญหานานัปการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2017-2021) ยังคงยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทุกระดับ ทุกช่วงอายุ เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนา และคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีการดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุข มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย (Office of National Economic and Social Development Board, 2017) อาจกล่าวได้ว่าถ้าประชาชนมีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะส่งผลให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีชีวิตที่อยู่เย็นเป็นสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนไทยอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยวิกฤติและเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ท่ามกลางการปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางสภาพร่างกาย จิตใจและสังคม ถ้าเยาวชนเหล่านี้ไม่มีหลักยึดที่ดีในการดำเนินชีวิต ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวบุคคล แล้วเยาวชนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ มีคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำ และสร้างภาระต่อสังคม ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกิดในสังคมไทย เช่น ปัญหาการเอดส์เอชไอวี เติบโตประโยชน์ส่วนตน ปัญหาด้านจิตใจที่อ่อนแอ และปัญหาการฟุ้งเฟ้อทางวัตถุนิยม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ใช้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดสมดุลในชีวิต และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความไม่ประมาท มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง โดยความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ด้านที่ทำให้บุคคลมีชีวิตที่อยู่เย็นเป็นสุขได้ คุณลักษณะประการแรก คือ ความพอประมาณ ได้แก่ ความพอดี ไม่มากน้อยเกินไป ไม่สุดโต่ง ประการที่สอง คือ ความมีเหตุมีผล และประการที่สาม คือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประกอบกันกับเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการได้แก่ 1) ความรู้ และ 2) คุณธรรม (Sufficiency Economy Movement Sub-Committee, 2007) จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะสำคัญทั้ง 3 ด้าน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้เยาวชนไทย เพื่อให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีการใช้หลักเหตุผลและความมีสติในการดำเนินชีวิต มีการใช้หลักความพอประมาณในการดำเนินชีวิต และ มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยถ้าเยาวชนกลุ่มนี้มีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วจะเอื้ออำนวยในการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า

แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการให้ความหมายการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายและโครงสร้างการวัดที่หลากหลายตามบริบทและกลุ่มประชากรที่ศึกษา ทำให้ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างคลุมเครือและไม่มีความ

ชัดเจน ถึงแม้ว่าการวัดที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอสมควร และส่วนใหญ่มีการสร้างและพัฒนารวัดดังกล่าวใช้เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยเฉพาะเรื่อง และค่อนข้างมีความจำกัดในการพัฒนารวัดให้ได้มาตรฐาน มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การวัดดังกล่าวแทบจะไม่มีตรวจสอบคุณสมบัติทางารวัดที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด อาจจะทำให้ผลการวัดที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีปัญหาด้านความอคติของการวัดเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของผลการวัด ผลการวัดที่ได้ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความไม่คงเส้นคงวาในการวัดโครงสร้างของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะต้องมีการสร้างและพัฒนาแบบวัดเพื่อให้ได้มาตรฐาน มีคุณสมบัติทางารวัดที่ดี มีโครงสร้างการวัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำแบบวัดที่มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และได้มาตรฐานนี้ไปใช้ประโยชน์ได้

ดังนั้นงานวิจัยเรื่องนี้จึงสนใจศึกษาการสร้างและพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ได้แบบวัดที่เหมาะสมกับเยาวชนที่ได้มาตรฐานมีคุณภาพเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป และสามารถนำผลที่ได้จากการวัดไปใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัย และการพัฒนาการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสมสำหรับกลุ่มเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนที่มีคุณภาพเที่ยงตรงและเชื่อถือได้
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ใช้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดสมดุลในชีวิต และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความไม่ประมาท มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน โดยที่ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะประการดังนี้ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ประกอบกับเงื่อนไขความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน การมีภูมิคุ้มกันที่

ดีในตัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล (Sufficiency Economy Movement Sub-Committee, 2007)

การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้มีการศึกษาและให้นิยามในตัวแปรดังกล่าวในรูป คุณลักษณะ และพฤติกรรมที่หลากหลาย เช่น นักวิชาการกลุ่มหนึ่ง ได้นิยามการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าหมายถึงการใช้ชีวิตของบุคคลว่าได้ใช้หลักเหตุผล รู้จักพอเพียง มีสติ พึ่งพาตนเองได้ และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองในการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต (Bhiromrat, 2010; Choochom, 2015; Sasithornsawapha, 2018; Barua & Tejavaddhanal, 2019) ในขณะที่นักวิชาการบางกลุ่มให้ความหมายของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้นครอบคลุม มิติด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้าน เทคโนโลยี (Office of the Civil Service Commission, 2016) หรือนักวิจัยบางกลุ่มศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมเพียงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ในขณะที่นักวิจัยบางกลุ่ม นิยามการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุม พฤติกรรมการมีจิตอาสา พฤติกรรมการสืบสานวัฒนธรรม พฤติกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง (Yaemyuen, 2017) หรือ ครอบคลุม พฤติกรรมด้านอาหาร พฤติกรรมด้านการแต่งกาย พฤติกรรมด้านที่พักอาศัย พฤติกรรมด้านการดูแลสุขภาพ พฤติกรรมด้านเศรษฐกิจและค่าใช้จ่าย (Tekhanmag, 2013) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพฤติกรรมเฉพาะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น พฤติกรรมการบริโภคตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมการใช้จ่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (Teungfeng & Kerdlaee, 2013)

การวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือการวัดที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์นั้นได้มีการให้ความหมายการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มจึงทำให้มีการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความแปรเปลี่ยนไปตามกลุ่มด้วย เช่น กลุ่มจิตพฤติกรรมศาสตร์ ได้พัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพระดับในบริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชื่อว่าการที่บุคคลมีจิตพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะมีจิตลักษณะ 5 กลุ่ม (3 ท่วง 2 เจื่อนไข) สูง แต่ในการพัฒนาเครื่องมือในครั้งนี้ศึกษาเพียงจิตลักษณะ 3 กลุ่มได้แก่ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่า (และเมื่อนำมารวมกันจึงเป็นจิตพอเพียงระดับไตรภาค) ผลการพัฒนาเครื่องมือวัดที่อาศัยหลักการดังกล่าวได้แบบวัดที่ได้มาตรฐานที่มีความเที่ยงตรง และเชื่อมั่น จำนวน 8 แบบวัด (ที่มาจากการรวมจิตเอกภาพ 3 ด้าน ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่า) ได้แก่

1) แบบวัดความมีเหตุมีผล 2) แบบวัดการมีภูมิคุ้มกันตน 3) แบบวัดการรับรู้คุณความดี 4) แบบวัดความมีเหตุมีผลกับภูมิคุ้มกันตน 5) แบบวัดการรับรู้คุณความดีกับภูมิคุ้มกันตน 6) แบบวัดจิตพอเพียงระดับไตรภาคชุด 1 7) แบบวัดความมีเหตุมีผลกับการรับรู้คุณความดี และ 8) แบบวัดจิตพอเพียงระดับไตรภาคชุด 2 โดยแบบวัดดังกล่าวได้มีการนำไปใช้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่จำนวน 1065 คนที่มีอายุระหว่าง 20-65 ปี มีการศึกษาอยู่ระหว่าง ระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก แบบวัดทั้ง 8 ฉบับนี้สามารถนำไปใช้วัดจิตพอเพียงของผู้ใหญ่ในหลายระดับ คือ 1) แบบวัดระดับจิตเอกภาพ มี 3 แบบวัด (แบบวัดความมีเหตุมีผล แบบวัดการมีภูมิคุ้มกันตน และแบบวัดการรับรู้คุณความดี) 2) แบบวัดระดับจิตทวิภาคมี 3 แบบวัด (แบบวัดความมีเหตุมีผลกับภูมิคุ้มกันตน แบบวัดการรับรู้คุณความดีกับภูมิคุ้มกันตน และแบบวัดความมีเหตุมีผลกับการรับรู้คุณความดี) และ 3) แบบวัดจิตพอเพียงระดับไตรภาคมี 2 แบบวัด (แบบวัดจิตพอเพียงระดับไตรภาคชุด 1 และแบบวัดจิตพอเพียงระดับไตรภาคชุด 2) (Bhanthumnavin, 2008) ในทำนองเดียวกันได้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดเฉพาะคุณลักษณะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันทางจิต ความรู้ และคุณธรรม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ โดยเครื่องมือวัดเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นแบบมาตราประเมินค่า มีคุณภาพเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ แต่ไม่มีการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (Bhanthumnavin, 2008; Choochom, 2014)

ในขณะที่นักวิจัยบางกลุ่มวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปพฤติกรรมการดำเนินชีวิต หรือการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงโดยใช้มาตราประเมินค่า การวัดนี้เป็นส่วนหนึ่งการวิจัยที่ไม่เน้นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดโดยตรง ดังนั้นการตรวจสอบคุณสมบัติการวัดทางจิตมิติจึงยังไม่สมบูรณ์ซึ่งวัดพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยครอบคลุมด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการดูแลสุขภาพ และด้านเศรษฐกิจและการใช้จ่าย และในแต่ละด้านนั้นได้วัดตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 5 เรื่อง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม (Tekhanmag, 2013) หรือครอบคลุมพฤติกรรมการณ์มีจิตอาสา พฤติกรรมสืบสานวัฒนธรรม พฤติกรรมรักษาสีเสื้อ และพฤติกรรมใช้ชีวิตอย่างพอเพียง (Yaemyuen, 2017) หรือมีการวัดที่เน้นเฉพาะพฤติกรรมบางอย่าง และใช้ในงานวิจัยเฉพาะเรื่อง เช่น พฤติกรรมการบริโภคตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Teungfeng & Kerdlahee, 2013; Sasithornsaowapha, 2018) หรือมีการวัดการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยที่ไม่ได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติการวัดที่สมบูรณ์ (Bhiromrat, 2010; Choochom, 2015; Sasithornsaowapha, 2018; Choochom et al., 2019)

ด้วยเหตุที่มีการให้ความหมายการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มจึงทำให้มีการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายด้วย และส่วนใหญ่มีการพัฒนาการวัดใช้ในงานวิจัยเฉพาะเรื่อง และค่อนข้างมีความจำกัดในการพัฒนาการวัดให้ได้มาตรฐาน มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ รวมทั้งยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อยที่มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด

การตรวจสอบคุณสมบัติทางมาตรวัดที่สำคัญ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด โดยผลจากการตรวจสอบคุณสมบัติทางมาตรวัดทั้ง 2 คุณลักษณะ แล้วพบว่าแบบวัดนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแสดงว่าแบบวัดนั้นวัดได้ตรงตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ และพบว่าโครงสร้างการวัดไม่มีความแปรเปลี่ยนไปตามกลุ่มย่อยที่เปรียบเทียบ เช่น เพศ วัฒนธรรม และเชื้อชาติ แสดงว่าไม่มีความอคติหรือลำเอียงของการวัดระหว่างกลุ่มย่อย และยังแสดงว่าผลของการวัดมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ (Demir, 2017)

การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีหลายวิธี โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่นำมาใช้ในการสำรวจหาโครงสร้างของแบบวัด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) หรือใช้ตรวจสอบยืนยันว่าแบบวัดนั้นมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างที่กำหนดไว้แล้วตามทฤษฎี จะใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยังสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเอกนัยและจำแนกได้

ความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด (Measurement Invariance) เป็นการทดสอบว่าโครงสร้างองค์ประกอบในกลุ่มย่อยของประชากร โดยแบบวัดต้องมีคุณลักษณะสำคัญคือไม่แปรเปลี่ยนไปตามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการวัดจะนำไปสู่ความเข้าใจในเนื้อหาการวัดที่แตกต่างกัน และก่อให้เกิดความอคติของการวัด การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด มีโมเดลที่ไม่แปรเปลี่ยนของการวัดที่ลดหลั่นดังนี้ 1) Configural Invariance เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดลการวัดที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการวัด ถ้าไม่ผ่านขั้นนี้แสดงว่ารูปแบบของโมเดลการวัดของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน เช่น มีจำนวนองค์ประกอบต่างกัน เป็นต้น ถ้ารูปแบบโมเดลไม่แปรเปลี่ยนแล้วนั้น จึงสามารถทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดในลำดับขั้นต่อไปได้ 2) Metric Invariance เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของน้ำหนักองค์ประกอบ 3) Scalar Invariance เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของจุดตัดหรือค่าคงที่ และ 4) Residual Invariance การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของความคลาดเคลื่อนการวัด

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคุณภาพเที่ยงตรงและเชื่อถือได้
2. โครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ 2) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล 3) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน 4) การดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม
3. โมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดไปตามกลุ่มที่จำแนกตามประเภทของมหาวิทยาลัย

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีอายุระหว่าง 17-25 ปี จำนวน 366 คน มีอายุเฉลี่ย 21 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเท่ากับ 1.84 โดยเป็นนิสิตนักศึกษาที่มาจากกลุ่มมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 188 คน และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 178 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน เป็นแบบวัดที่ประกอบด้วยข้อความที่สอบถามว่าบุคคลมีการดำเนินชีวิตในทางสายกลางไม่ประมาท มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีคุณธรรม มีจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (1) ไม่จริงเลย ถึง (5) จริงที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน ให้ความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ มีดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนศึกษามาตราวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) กำหนดนิยามปฏิบัติการของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการบูรณาการความรู้จากข้อ (1) และข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและเยาวชนจำนวน 10 คนประกอบกันมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการกำหนดนิยาม และข้อคำถาม 3) ออกแบบแบบวัดในเรื่องแผนผังโครงสร้างของแบบวัด ลักษณะการถามและการตอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน 4) สร้างข้อความวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแผนผังโครงสร้างที่กำหนดไว้ และข้อคำถามต่าง ๆ ให้ครอบคลุมนิยาม มีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ ใช้มาตราประเมินค่าห้าระดับจากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย 5) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดจากผู้เชี่ยวชาญสามท่าน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแบบวัดให้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 6) การทดลองใช้แบบวัดครั้งที่หนึ่งเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติการวัดกับเยาวชนจำนวน 68 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแบบวัด 7) การทดลองใช้แบบวัดครั้งที่สองกับเยาวชนจำนวน 103 คน เพื่อสำรวจโครงสร้างของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแบบวัด 8) ทดลองใช้แบบวัดครั้งที่สามกับจำนวนเยาวชน 366 คน เพื่อตรวจสอบโครงสร้างของแบบวัด และคุณสมบัติการวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากความสมัครใจในการตอบแบบวัดทาง online จากการ

ให้ URL Link และ QR Code ผ่านทางสื่อสังคม online มหาวิทยาลัย ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละขั้นตอนของการทดลองใช้แบบวัดได้รับ URL Link และ QR Code ในช่วงระยะเวลาที่ต่างกัน การเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2563 - มกราคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้มีการดำเนินการดังนี้ 1) ทำการวิเคราะห์รายข้อของแบบวัดโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการทดสอบค่าที และหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในแบบแอลฟา (α) 2) สำรวจโครงสร้างของแบบวัดโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Maximum Likelihood และวิธีหมุนแกนแบบเอียง (Oblique) 3) ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างการวัดหรือโมเดลที่กำหนดไว้กับข้อมูล ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และประเมินค่าดัชนีความเหมาะสมสอดคล้อง ได้แก่ χ^2 (Chi Square Test) , χ^2/df (Relative Chi Square), GFI (Goodness Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), PClose (p of Close Fit) และ RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) 4) ประเมินค่าความเชื่อมั่นส่วนประกอบ (CR: Composite Reliability) ความเที่ยงตรงเชิงเอ็กนัยจากค่า AVE (Average Variance Extracted) และ 5) ตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบพหุกลุ่ม (Multi-Group Confirmatory Factor Analysis) ที่มีโมเดลการวัดที่ลดหลั่นกันตามลำดับขั้น 4 รูปแบบได้แก่การทดสอบ Configural Invariance, Metric Invariance, Scalar Invariance, และ Residual Invariance

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรม SPSS สำหรับการดำเนินการข้อ 1) และ 2) ส่วนการดำเนินการข้อ 3) ถึง ข้อ 5) ใช้โปรแกรม AMOS

ผลการวิจัย

การพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชน

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนพัฒนามาจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับผลที่ได้จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและเยาวชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ได้นิยามเชิงปฏิบัติการของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่บุคคลมีการดำเนินชีวิตในทางสายกลางไม่ประมาท มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีคุณธรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ หมายถึง การที่บุคคลใช้เงิน ทรัพย์สินของตนเอง และของส่วนรวม อย่างประหยัด คุ่มค่า และสอดคล้องกับความจำเป็น โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล หมายถึง การที่บุคคลมีการคิด การตัดสินใจ การกระทำอย่างมีสติที่เกิดจากการใช้เหตุผลไตร่ตรองอย่าง

รอบคอบ ประกอบการใช้หลักฐาน ข้อมูล 3) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การที่บุคคลมีการเตรียมตัวให้พร้อมในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสติสัมปชัญญะ สามารถจัดการปัญหาได้ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว 4) การดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรในการดำเนินชีวิต

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการสร้างข้อคำถามเริ่มแรกมีลักษณะเป็นข้อความประโยคบอกเล่าและใช้แบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก (1) ไม่จริงเลย (2) ค่อนข้างไม่จริง (3) ไม่แน่ใจ (4) ค่อนข้างจริง และ (5) จริงที่สุด มีทั้งข้อความทางบวกและลบ จำนวน 56 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 14 ข้อ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก และผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำ แสดงว่ามีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่าจำนวนข้อคำถามทั้ง 56 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) อยู่ระหว่าง .66 ถึง 1.00 ผลจากการทดลองใช้แบบวัดครั้งที่ 1 ในการตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัดเบื้องต้นกับเยาวชนจำนวน 68 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นชนิดสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .93 และอำนาจจำแนกรายข้อ (ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับรวม) อยู่ระหว่าง .22-.76 แบบวัดนี้จึงได้รับการปรับปรุงโดยตัดข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกต่ำออก เหลือข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 30 ข้อได้ทดลองใช้แบบวัดครั้งที่ 2 กับเยาวชนจำนวน 103 คน เพื่อสำรวจโครงสร้างของการวัด พบว่าผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากค่า Eigen Value มีค่ามากกว่า 1 ในการสกัดจำนวนองค์ประกอบ พบว่า มีจำนวน 6 องค์ประกอบที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 50.23 แต่ผลจากการสกัดองค์ประกอบพบว่า บางข้อมีน้ำหนักองค์ประกอบที่ต่ำ และหรือข้อคำถามที่มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ ประกอบกับนิยามปฏิบัติการของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการปรับปรุงแบบวัดโดยตัดข้อที่มีน้ำหนักองค์ประกอบที่ต่ำ หรือข้อคำถามที่มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบออก และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจซ้ำ พบว่ามี 5 องค์ประกอบจาก 20 ข้อ และทั้ง 5 องค์ประกอบร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 50.95 โดยองค์ประกอบที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 14.84 องค์ประกอบที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 12.77 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 10.14 องค์ประกอบที่ 4 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.984 และองค์ประกอบสุดท้ายอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.01 โดยมีค่าความเชื่อมั่นชนิดสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .81 และอำนาจจำแนกรายข้อโดยการความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .22-.55 และโดยการทดสอบค่าทีระหว่างกลุ่มเยาวชนที่มีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงและต่ำได้ค่าที่อยู่ระหว่าง 3.45-7.68 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แบบวัดจำนวน 20 ข้อ ได้มีการทดลองใช้ครั้งที่ 3 กับเยาวชน จำนวน 366 คน เพื่อยืนยันโครงสร้างของแบบวัด การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยโมเดลการวัดเริ่มแรก ของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (20 ข้อ) พบว่าข้อมูลยังไม่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับโมเดลการ วัด จึงปรับโมเดลการวัดโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมทั้งกำหนดให้ข้อ คำถามต่างๆ อยู่ภายใน 4 องค์ประกอบ พบว่าแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 20 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ และผลการตรวจสอบคุณสมบัติทางการวัดของแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนเป็นดังแสดงผลในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นชนิดสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบ	จำนวนข้อ	อำนาจจำแนกรายข้อ		ความเชื่อมั่นชนิดสัมประสิทธิ์แอลฟา
		ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม	ค่าสถิติที	
ความพอประมาณ	5	.49 - .74	8.62 - 11.95	.83
มีเหตุผล	5	.58 - .66	7.75 - 11.60	.82
มีภูมิคุ้มกัน	5	.37 - .57	7.85 - 11.22	.73
มีคุณธรรม	5	.58 - .71	8.62 - 12.42	.83
รวม	20	.29 - .63	7.75 - 12.42	.86

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับรวม) อยู่ระหว่าง .29-.63 และมีอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบค่าสถิติทีระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ อยู่ระหว่าง 7.75-12.42 แสดงว่าแบบวัดนี้มีอำนาจจำแนกที่ดี สามารถจำแนกเยาวชนที่มีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงและต่ำได้ และมีค่าความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในด้วยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับมีค่า .86 และค่าความเชื่อมั่นการ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ (5 ข้อ) ด้านการดำรงชีวิตอย่างมี เหตุผล (5 ข้อ) ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน (5 ข้อ) และด้านการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม (5 ข้อ) มีค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .83, .82, .73, และ .83 ตามลำดับ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี 2 โมเดลได้แก่ 1) โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง และ 2) โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ผลการทดสอบ พบว่าโมเดลองค์ประกอบอันดับที่หนึ่งและโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี (ตาราง 2)

ตาราง 2 ดัชนีความเหมาะสมสอดคล้องของโมเดลของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โมเดลการดำรงชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	χ^2	df	p	χ^2/df	GFI	CFI	PClose	RMSEA
โมเดลองค์ประกอบที่หนึ่ง	291.41	151	.00	1.93	.93	.952	.91	.05
โมเดลองค์ประกอบที่สอง	292.84	153	.00	1.91	.93	.952	.92	.05
เกณฑ์ระบุโมเดลที่ดี (Hair et al, 2010)	$p > .10$			< 3	$> .90$	$> .95$	$> .05$	$< .06$

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งมี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ 2) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล 3) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน 4) การดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม

ผลการทดสอบ พบว่าโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งมีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลในระดับดี โดยค่าดัชนีความเหมาะสมสอดคล้อง มีค่า $\chi^2/df = 1.93$, GFI = .93, CFI = .95 และ RMSEA = .05 แสดงว่าการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ มีจำนวน 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .62-.88 ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .66-.74 ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน มีจำนวน 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .40-.70 และด้านการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม มีจำนวน 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .52-.80 โดยทั้ง 4 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวกมีค่าอยู่ระหว่าง .07-.86 และผลจากการวิเคราะห์โมเดล พบว่าค่าความเชื่อมั่นส่วนประกอบ (CR) ของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์ประกอบด้านการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน และด้านการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม มีค่าเท่ากับ .85, .83, .73 และ .84 ตามลำดับ (ตาราง 3)

ตาราง 3 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2

ข้อคำถาม/องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	
	อันดับที่ 1	อันดับที่ 2
องค์ประกอบการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ (CR = .85)		.10
1. ฉันใช้สิ่งของอุปโภค บริโภคที่เกินฐานะของตัวเอง	.75	
2. ฉันมักหมดเงินไปกับเรื่องไร้สาระ	.62	
3. ฉันใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยให้หมดเปลืองโดยเปล่าประโยชน์	.88	
4. ฉันใช้จ่ายอย่างเกินตัว ไปกับสิ่งล่อใจต่างๆ	.84	
5. ฉันมีการเอารัดเอาเปรียบหรือเบียดเบียนผู้อื่น	.51	
องค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล (CR = .83)		.88
6. ฉันใช้สติปัญญาคิดให้รอบคอบก่อนตัดสินใจทำอะไร	.74	
7. เมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรคฉันสามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรองหาทางแก้ไขได้	.67	
8. ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ	.72	
9. ฉันรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น	.66	
10. ฉันหาข้อมูลหลักฐานมาประกอบในการตัดสินใจต่างๆ	.72	
องค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน (CR = .73)		.97
11. ฉันมักทำงานต่างๆด้วยตนเองมากกว่าที่จะพึ่งพาคนอื่น	.40	
12. ฉันมีการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	.65	
13. ฉันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการศึกษาในชั้นเรียน	.57	
14. ฉันสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้	.62	
15. ฉันวางแผนการเรียนรู้ และการทำงาน โดยอาศัยความรู้ และข้อมูลข่าวสาร	.70	
องค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม (CR = .84)		.87
16. ฉันยอมรับผิดเมื่อทำผิด	.72	
17. ฉันมีความ پاکเพียรในการศึกษาและทำงาน	.80	
18. ฉันให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อน ตามกำลังทรัพย์และกำลังปัญญา	.63	
19. ฉันมีความซื่อสัตย์ และสุจริตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น	.73	
20. ฉันมีความอดทนและไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคใด	.70	

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเอกนัยหรือเชิงเสมือน พบว่าแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบมีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบ ($AVE = \text{Average Variance Extracted}$) ด้านการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน และด้านการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม มีค่าเท่ากับ .54, .50, .35 และ .51 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านมีค่า AVE เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ .50 แสดงว่าด้านการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล และด้านการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม มีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย และพบว่าองค์ประกอบด้านการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน มีค่า $AVE = .35$ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ แต่ถ้าใช้เกณฑ์ CR ตามลำพังเป็นดัชนีแสดงความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย พบว่าองค์ประกอบด้านการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันมีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย ($CR = .73$)

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองมี 1 องค์ประกอบได้แก่การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีตัวบ่งชี้มาจากโมเดลองค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง 4 องค์ประกอบ

ผลการทดสอบพบว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลในระดับดี โดยค่าดัชนีความเหมาะสมสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูล มีค่า $\chi^2/df = 1.91$, $GFI = .93$, $CFI = .95$ และ $RMSEA = .05$ (ตาราง 2) โดยองค์ประกอบอันดับที่สองของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี น้ำหนักขององค์ประกอบจากดัชนีการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ (.10) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล (.88) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน (.97) และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม (.87) ดังแสดงผลในตารางที่ 3 และผลจากการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าค่าความเชื่อมั่นส่วนประกอบ (CR) ของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเท่ากับ .84 และ มีค่าความแปรปรวนเฉลี่ยขององค์ประกอบ ($AVE = \text{Average Variance Extracted}$) มีค่าเท่ากับ .60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ .50 แสดงว่าแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย (ตาราง 3)

การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มที่ใช้เปรียบเทียบได้แก่กลุ่มมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ (188 คน) กับกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ (178 คน) ปรากฏผลตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โมเดล-ความไม่แปรเปลี่ยน	χ^2 (df)	χ^2/df	$\chi^2(\text{diff})$	df(diff)	<i>p</i>	CFI	RMSEA
Configural-พื้นฐานโครงสร้าง	488.61(302)	1.68				.94	.04
Metric-น้ำหนักองค์ประกอบ	507.18(317)	1.61	18.57	15	.25	.94	.04
Scalar-ค่าคงที่	525.23(327)	1.61	18.05	10	.06	.93	.04
Residual-ความคลาดเคลื่อน	520.73(361)	1.61	55.5	44	<.05	.92	.04

จากตาราง 4 พบว่า การวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความไม่แปรเปลี่ยนรูปแบบโมเดลการวัดที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการวัด (Configural Invariance) ระหว่าง 2 กลุ่ม และผลจากการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของเมตริก (Metric Invariance) พบว่าโครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความไม่แปรเปลี่ยนของน้ำหนักองค์ประกอบ ($p = .25$) ระหว่าง 2 กลุ่ม เช่นเดียวกับผลทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของสเกลาร์ (Scalar Invariance) พบว่าโครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความไม่แปรเปลี่ยนของจุดตัดหรือค่าคงที่ ($p = .06$) ระหว่าง 2 กลุ่ม แสดงว่าแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีความสามารถในการวัดความหมายที่เหมือนกันในแต่ละกลุ่ม แต่ละกลุ่มเข้าใจในสิ่งที่วัดแบบเดียวกัน แต่ก็ยังพบว่าความคลาดเคลื่อนในการวัดระหว่าง 2 กลุ่มมีค่าไม่เหมือนกัน ($p < .05$)

สรุปและการอภิปรายผล

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบวัดที่ใช้กับเยาวชนในการประเมินการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ 2) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล 3) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน และ 4) การดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรมมีจำนวน 20 ข้อ ประกอบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก (1) ไม่จริงเลย ถึง (5) จริงที่สุด แบบวัดนี้มีคุณสมบัติทางการวัดที่ดี มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และมีความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด

การที่แบบวัดนี้มีคุณสมบัติการวัดที่ดี เพราะแบบวัดนี้ได้สร้างและพัฒนาตามลำดับขั้นของการสร้างแบบวัดที่ดี แบบวัดนี้ได้รับการตรวจสอบอำนาจจำแนกรายข้อ และความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในหลายครั้งตั้งแต่เริ่มต้นทดลองใช้แบบวัดครั้งแรกจนได้แบบวัดฉบับจริง พบว่าความเชื่อมั่นมีค่าสูงทั้งในภาพรวม และแต่ละองค์ประกอบสะท้อนให้เห็นว่ารายข้อต่าง ๆ วัดในสิ่งเดียวกันหรือโครงสร้างเดียวกัน นอกจากนี้ผลการตรวจสอบโมเดลองค์ประกอบ

เชิงยืนยันอันดับที่ 2 ยืนยันว่าโครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มาจาก 4 องค์ประกอบ และมีความเที่ยงตรงเชิงเอ็กนัย ($AVE = .60$) แต่พบว่าองค์ประกอบการดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำ (.10) ในการประมาณค่าการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยที่พบครั้งนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับการวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน (Bhanthumnavin, 2008) ในการวัดจิตพอเพียงระดับไตรภาค ประกอบด้วยการวัดความมีเหตุมีผล การวัดภูมิคุ้มกันตน และการวัดการรับรู้คุณค่าที่ดี โดยไม่ได้มีการวัดความพอประมาณในการวิจัยดังกล่าว สำหรับการพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ยังเป็นการสรุปได้ว่าแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเที่ยงตรงตามสภาพ กล่าวคือสามารถจำแนกเยาวชนที่มีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงและต่ำได้ตามสภาพความเป็นจริงของบุคคลนั้น

นอกจากนี้ในการพัฒนาแบบวัดได้มีการตรวจสอบโครงสร้างเบื้องต้นโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจซึ่งเป็นเทคนิคเบื้องต้นที่ได้มาจากข้อมูลสำหรับการค้นหาโครงสร้างการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี 5 องค์ประกอบและบางองค์ประกอบมีข้อคำถามเพียงหนึ่งหรือสองข้อคำถามซึ่งไม่เหมาะในการที่จะรวมข้อคำถามเหล่านี้เป็นตัวแทนองค์ประกอบ และบางข้อมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีประกอบกับนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบวัดแล้วจึงกำหนดให้จำกัดการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้เพียง 4 องค์ประกอบ และใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเป็นพื้นฐานประกอบการพัฒนาแบบวัด (ข้อมูลส่วนนี้ใช้ในการปรับปรุงแบบวัด โดยลดจำนวนองค์ประกอบและตัดข้อคำถามที่มีน้ำหนักใกล้เคียงอยู่หลายองค์ประกอบออก) และทำการทดสอบโมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มี 4 องค์ประกอบ ผลจากการตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องระหว่างโมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 1 พบว่าโมเดลการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโมเดลการวัดหลายมิติที่ยืนยันว่าการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมี 4 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี แสดงว่าการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง แต่ละองค์ประกอบมีจำนวน 5 ข้อ จำนวนข้อขนาดนี้ถือว่ายอมรับได้ ดังที่ Streininer (1994) เสนอแนะว่าแต่ละองค์ประกอบควรมีจำนวนข้ออย่างน้อยที่สุด 3 ข้อ ผลการวิจัยนี้ในเรื่องโครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบนั้นไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดคุณลักษณะความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พบว่ามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน (Lunsakawong, Panhoon & Anusanananun, 2016) ซึ่งต่างจากพฤติกรรม การดำเนินชีวิตหรือการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงที่มักกำหนดการวัดให้ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม แต่การวัดดังกล่าวไม่ได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติในการวัดด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Bhiromrat, 2010; Tekhanmag, 2013) แต่ผลการตรวจสอบ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในงานวิจัยนี้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การดำรงชีวิตด้วยความพอประมาณ 2) การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล 3) การดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน และ 4) การดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เสนอหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ให้บุคคลยึดเป็นแนวทางการดำรงชีวิตเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีการดำเนินชีวิตทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึง 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน ประกอบกับเงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม (Sufficiency Economy Movement Sub-Committee, 2007) โดยการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ผนวกเอาความรู้มาไว้ในองค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน ดังนั้นองค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกัน ประกอบด้วยดัชนีการวัดที่มีเนื้อหาหลากหลาย จึงทำให้มีค่า $AVE = .35$ และ $CR = .73$ ต่ำกว่าองค์ประกอบอื่นๆ และผลจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเอกนัยของอีก 3 องค์ประกอบ พบว่ามีค่า AVE มีค่ามากกว่า .50 เป็นไปตามเกณฑ์ที่แสดงว่าทั้ง 3 องค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย แต่องค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันมีค่า AVE ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่แสดงว่าองค์ประกอบมีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัยที่ยอมรับได้ ดังที่ Malhotra and Dash (2011) ระบุว่า AVE เป็นดัชนีการวัดความเที่ยงตรงเชิงเอกนัยที่เข้มงวดมากกว่าการใช้ค่า CR แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะค่า CR เป็นดัชนีการวัดความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย โดยกำหนดให้ค่า CR มากกว่า .70 เป็นเกณฑ์ที่แสดงว่าการวัดมิตินั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย และเพียงพอในการยอมรับได้ว่าการวัดมิตินั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัย แสดงว่าองค์ประกอบการดำรงชีวิตอย่างมีภูมิคุ้มกันที่มีค่า $CR = .73$ มีความเที่ยงตรงเชิงเอกนัยที่ยอมรับได้

ผลจากการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัด พบว่า โมเดลการวัด มีความไม่แปรเปลี่ยนของโครงสร้างการวัด น้ำหนักองค์ประกอบของการวัด และ ค่าคงที่ของการวัด แสดงว่า การวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับกลุ่มที่อยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยที่ต่างกันนั้นมีความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดที่ดี (Strong invariance) (Şekercioğlu, 2018) อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างการวัดการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสามารถสรุปอ้างอิงได้ทั่วไป ว่ามีโครงสร้างตามที่ระบุไว้ ไม่แปรเปลี่ยนไปตามกลุ่มประเภทของมหาวิทยาลัย ไม่มีความอคติของข้อคำถามเนื่องมาจากความคลาดเคลื่อนที่เป็นระบบ และค่าคงที่ของทุกกลุ่มมีค่าเท่ากัน แต่พบว่าความคลาดเคลื่อนในการวัดมีความแปรเปลี่ยนไปตามกลุ่ม ดังนั้นการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการวัดความหมายที่ไม่ต่างกันในแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นมานั้นศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้นในการทำวิจัยต่อไปควรมีการนำแบบวัดนี้ไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่หลากหลาย เช่น ในช่วงอายุ ระดับการศึกษา และระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน เพื่อการยืนยัน

โครงสร้างทั่วไปของแบบวัด และควมมีการพัฒนาแบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบการวัดที่หลากหลาย เช่น พัฒนาแบบวัดออนไลน์ที่เยาวชนสามารถประเมินตนเองและทราบผลการวัดได้ทันที หรือรูปแบบการวัดที่ไม่ใช่มาตราประเมินค่า นอกจากนี้ควมมีการตรวจสอบความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ และ ศึกษาโครงสร้างของแบบวัดในลักษณะอื่น เช่น ทำการวิจัยที่ศึกษาโครงสร้างการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนและตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวแปรที่เป็นตัวกำหนดหรือผลของการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการหาเกณฑ์ปกติ

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

แบบวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบวัดที่มีคุณสมบัติทางการวัดที่ดีที่มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ และมีความไม่แปรเปลี่ยนทางการวัด รวมทั้งมีประสิทธิภาพเนื่องจากแบบวัดนี้มีจำนวนข้อไม่มาก สะดวกในการใช้ และใช้เวลาน้อยในการทำแบบวัด แบบวัดนี้สามารถใช้วัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนแต่ละคนในภาพรวม หรือรายด้านเพื่อความชัดเจนและการใช้ประโยชน์จากผลการวัดได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถดำเนินการวัดการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้หลายรูปแบบ โดยให้ใช้แบบวัดนี้ผ่านทางระบบ online หรือระบบ offline นอกจากนี้ยังสามารถนำแบบวัดนี้ไปใช้ในการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงสร้างอื่นๆ หรือทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จริยธรรมในการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับใบรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง SWUEC/E-203/2563

เอกสารอ้างอิง

- Barua, P., & Tejavivaddhanal, P. (2019). Impact of application of sufficiency economy philosophy on the well-being of Thai population: A systematic review and meta-analysis of relevant studies. *Journal of Population & Social Studies*, 27(3), 195-219.
<http://doi.org/10.25133/JPSSv27n3.0013>
- Bhanthumnavin, D. (2008). *Kānwichai phūā kānphatthana khruāngmūwat thāng chit bāep phahu radap nai bōribot khōng pratya sēthakit phōphīang* [Empirical development of multi-level

psychological assessments in the context of the philosophy of sufficiency economy]. National Research Council of Thailand.

Bhiromrat, K. (2010). *Phruttkam kāndamnoēn chīwit tām lak pratyā sēthakit phōphīāng khōng naksuksā mahāwīthayalai rāchaphat. nai khēt Krung Thēp Mahā Nakhōn* [Students conduct of Rajabhat universities in Bangkok on the way of self-sufficiency economy]. Suan Sunandha Rajabhat.

Choochom, O. (2014). Antecedents and consequences of psychological immunity. *Humanities and Social Sciences Review*, 3(3), 191-197.

Choochom, O. (2015). A causal relationship model of living behavior based on sufficiency economy philosophy for university students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 177, 260-264.

Choochom, O., Sucaromana, U., Chavanovanich, J., & Tellegen, P. (2019). A model of self-development for enhancing psychological immunity of the elderly. *The Journal of Behavioral Science*, 14(1), 84-96.

Lunsakawong, C., Panhoon, S., & Anusanananun, S. (2016). *Kānphatthana bāp wat khunnalaksana kān yū yāng phōphīāng samrap nakriān chan matthayommasuksā tōn ton tām laksūt kēn klāng kānsuksā naphuñ thān Phutthasakkarāt sōngphanhārōihāsīp ‘et* [Construction of a sufficient life scale aligned with the basic education core curriculum B.E. 2551(A.D. 2008) for lower secondary students]. *SDU Research Journal*, 12(1), 135-154.

Demir, E. (2017). Testing measurement invariance of the students affective characteristics model across gender sub-groups. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 17, 47-62.
<http://doi.org/10.12738/estp.2017.1.0223>

Hair, J., Black, W., & Anderson, R. (2010). *Multivariate data analysis*. Prentice-Hall.

Malhotra, N. K., & Dash, S. (2011). *Marketing Research an Applied Orientation*. Pearson Publishing.

Office of the Civil Service Commission. (2016). *Pratyā khōng sēthakit phōphīāng læ kānprayukchai* [Application of sufficiency economy philosophy]. Office of the Civil Service Commission.

Office of National Economic and Social Development Board. (2017). *The twelfth economic and social development plan (2017-2021)*. Office of National Economic and Social Development Board.

- Sasithornsaowapha, N. (2018). Kāṇdamnoēn chīwit tām lak pratyā sēthakit phōphīang [Way of life by means of the philosophy of sufficiency economy]. *Kasem Bundit Journal*, 19(2), 155-168.
- Şekercioğlu, G. (2018). Measurement invariance: Concept and implementation. *International Online Journal of Education and Teaching*, 5(3), 609-634.
- Strainer, D. (1994). Figuring out factors: the use and misuse of factor analysis. *CANADIAN Journal of Psychiatry*, 39(3), 135-140. <https://doi.org/10.1177/070674379403900303>
- Sufficiency Economy Movement Sub-Committee. (2007). *Sufficiency economy and implications*. Office of National Economic and Social Development Board.
- Tekhanmag, K. (2013). Patchai thī samphan kap phruttkamkārot noēn chīwit tām pratyā sēthakit phōphīang khoṅg naksuksā mahāwitthayalai rāchaphat Phra Nakhōn Sī ‘Ayutthaya [Factors Related to Life Styles by Sufficiency Economy Philosophy of Students of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University]. Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Teungfeng, R. & Kerdlapee, J. (2013). kān bōrīphōk tām nāo phrarāchadamri pratyā sēthakit phōphīang khoṅg naksuksā radap ‘udomsuksā : kōrānī suksā mahāwitthayalai [Consumption behavior of undergraduate students following the royal sufficiency economy philosophy: a case study at rajamangala university of technology Suvarnabhumi Nonthaburi center]. *Journal of Social Development*, 15(2), 67-71.
- Yaemyuen, A. (2017). Patchai choēng hēt bāp būrānākān thāng chīt phphīang chīt laksana lāsathanākān thī kiēokhoṅg kap phruttkam kāṇdamnoēn chīwit tām lak pratyā sēthakit phōphīang khoṅg yaowachon nai chumchon : wikhrō mōdēn samakān khroṅsāng [Sufficient mind, psychological characteristics, and situations predicting sufficiency economy behavior of youths: An analysis of structural equation modeling]. *Journal of Social Development*, 19(1), 23-37.